

บทที่ ๕

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและความต้องการพื้นฐานของกลุ่มทอผ้าชื่อชุมชน ในบริบทพื้นที่ที่ศึกษา การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าชื่อชุมชน แบ่งเป็นรูปแบบวัสดุ กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าชื่อชุมชน และเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ผลิตภัณฑ์จากผ้าชื่อชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ศึกษาและดำเนินการสำรวจจากเอกสารและพื้นที่ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา กระบวนการชื่อชุมชน วัสดุที่ใช้ ผลิตภัณฑ์จากผ้าชื่อชุมชน
- ออกรูปแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ ประเมิน ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าชื่อชุมชน ต้นแบบ ๑๐ รูปแบบ จาก ๒ พื้นที่ (พื้นที่ละ ๕ รูปแบบ)
- กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่าง
- สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูล
- รวบรวมและเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- รายงานผลการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มทอผ้าบ้านปืน ตำบลหัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ และบ้านถ้ำเต่า ตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภออาคำอ่าคำ จำนวน จังหวัดสกลนคร กลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ต้อนแบบ ๑๐๐ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และกลุ่มผู้เข้าอบรม ๒๐ คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือกลุ่มทอผ้าบ้านถ้ำเต่า ตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภออาคำอ่าคำ จำนวน จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการในการฝึกอบรม มีความพร้อมทั้งสถานที่ ชุมชน เพื่อต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าชื่อชุมชนต้นแบบ ที่ได้จากการวิเคราะห์ ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและชุมชนมีส่วนร่วม ได้ผลิตภัณฑ์พื้นที่ละ ๕ รูปแบบ รวม ๑๐ รูปแบบ

แบบประเมินผลของกลุ่มผู้สอนใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าจากผ้าย้อมคราม มี ๓ ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้ประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าจากผ้าย้อมคราม ทั้ง ๒ พื้นที่ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมสมด้านรูปแบบ ลวดลาย การตกแต่ง และโดยภาพรวม และข้อเสนอแนะ

แบบประเมินผลของกลุ่มผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าจากผ้าย้อมคราม มี ๓ ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะ

แบบประเมินผลงานสำเร็จการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้เข้าอบรม โดยประเมินจากวิทยากร

การวิเคราะห์ผล ใช้การวิเคราะห์แบบพรรณนา สถิติที่ใช้ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

สรุปผลการวิจัย ดังนี้

การศึกษารูปแบบและความต้องการพื้นฐานของกลุ่มทดลองผ้าย้อมคราม ในบริบทพื้นที่ที่ศึกษาพบว่า

การศึกษารูปแบบและความต้องการพื้นฐานของกลุ่มทดลองผ้าย้อมคราม ในบริบทพื้นที่ที่ศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองผ้าบ้านนานา อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เป็นกลุ่มที่มีการบริหารจัดการโดยคุณประธานาธิบดี หลากหลาย แต่มีส่วนราชการของกลุ่มที่ปฏิบัติงานทั้งในกลุ่ม และชุมชนในหมู่บ้านมารับงานไปทำ ความต้องการพื้นฐาน ต้องการได้รูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อปรับให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

กลุ่มทดลองผ้าบ้านถ้าเด่า อำเภออาสาพิจิตร จังหวัดสกลนคร เป็นกลุ่มที่มีการบริหารจัดการเป็นรูปธรรม มีสมาชิก ๓๐๐ กว่าคน ที่ทำงานในกลุ่มและรับไปทำที่บ้าน มีกองทุนบริหารจัดการความต้องการของกลุ่ม ต้องการได้ผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมครามโดยออกแบบ ตัดเย็บ ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายเพิ่มขึ้น และให้คนในหมู่บ้านมีงานทำ มีการฝึกเด็กเล็กให้หอผ้าให้รายได้กับเด็ก เพื่อฝึกฝนให้มีอาชีพ

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าจากผ้าย้อมคราม พบว่า การออกแบบเสื่อผ้าจากผ้าย้อมครามใน ๒ พื้นที่ ๆ ละ ๑๐ รูปแบบรวม ๒๐ รูปแบบ วิเคราะห์ ประเมินผล ผ่านผู้เชี่ยวชาญ และชุมชนมีส่วนร่วม ได้พื้นที่ละ ๕ รูปแบบ รวม ๑๐ รูปแบบ เป็นเสื่อผ้าแบบลักษณะ เป็นการใช้ผ้าย้อมคราม ตกแต่งด้วยการตัดต่อ การปัก การใช้ลวดลายและสีที่ทำให้เกิดความแตกต่างในรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้หลักการออกแบบ

การประเมินผลผลิตภัณฑ์เสื่อผ้าจากผ้าย้อมคราม ๑๐ รูปแบบ จากกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ประเมินจำนวน ๑๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี อาชีพรับจ้างมีรายได้ระหว่าง ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาทและมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ในส่วนการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าต้นแบบ พนวจฯ เสือศตรีรูปแบบที่ ๕ เสือศตรีรูปแบบที่ ๓ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทั้งด้านรูปแบบลวดลาย การตกแต่งและโดยรวม

การเปรียบเทียบรูปแบบวัสดุ กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าย้อมคราม
กลุ่มทดลองผ้าบ้านนานา อำเภอคลอง จังหวัดแพรฯ

รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมคราม นิยมทอเป็นผ้าพื้น โดยการทอลายขั้ดธรรมชาติ ใช้การทอจกทำให้ลวดลายบนผืนผ้า และใช้ด้ายสีต่างๆ

วัสดุที่ใช้ ใช้เส้นฝ้ายทอนมือและฝ้ายจากโรงงาน มีการปักถักร้อยไว้ใช้ย้อมเอง

กระบวนการผลิต มีโรงย้อมคราม แต่ไม่นิยมย้อมเอง ขั้นตอนการย้อมเหมือนกระบวนการย้อมโดยทั่วๆไป อาจจะใช้วัสดุที่มีอยู่แล้วเพื่อจุดประสงค์เดียวกัน เช่น บุนแดงแทนปูนขาว

กลุ่มทดลองผ้าบ้านถ้าเต่า อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

รูปแบบ ใช้เส้นฝ้ายทอนมือและฝ้ายโรงงาน มีการปักถักร้อยไว้ใช้ย้อมเอง
วัสดุ มีโรงย้อมคราม ทำเนื้อครามจำหน่าย

กระบวนการผลิต เช่นเดียวกับกลุ่มแรก

การประเมินผลการฝึกอบรมจากกลุ่มผู้เข้าอบรม พนวจฯ กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๒๐ คน ทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี มีอาชีพทอผ้า มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกอบรม พนวจฯ ผู้เข้ารับการอบรม ก่อนการฝึกอบรม มีความรู้ในการออกแบบ อยู่ในระดับน้อยมาก ตัดเย็บอยู่ในระดับน้อย การตกแต่งเสื้อผ้าอยู่ในระดับปานกลาง หลังการอบรม ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมสมกับความต้องการและนำความรู้ไปประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอและเหมาะสมสมกับการตัดเย็บ อยู่ในระดับดีมากที่สุด เอกสารประกอบการฝึกอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในด้านกระบวนการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร และให้คำแนะนำปรึกษาขณะอบรม และหลังการอบรม รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ในการพัฒนารูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าย้อมคราม ในระดับมากที่สุด ระยะเวลาในการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผู้รับการอบรม สามารถออกแบบตัดเย็บ ตกแต่งเสื้อผ้า นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน อยู่ในระดับดี มีความต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าย้อมคราม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์จากผลการดำเนินงานวิจัยในครั้งต่อไป

๑. การวิจัย พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าเยื้องคราม ยังมีช่องทางในการพัฒนาให้กับชุมชนได้อีกหลายช่องทาง เช่น การพัฒนารูปแบบ ผลิตภัณฑ์ การเย็บ การทอ ลวดลาย โดยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสมัยนิยม
๒. การฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น แต่ศักยภาพของผู้รับการอบรมยังมีความพร้อมน้อย ควรได้รับการพัฒนาต่อไป เพื่อเป็นช่องทางการหารายได้เพิ่มขึ้น
๓. การพัฒนานี้เป็นการส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งชุมชน ผู้ผลิต ผู้สนใจได้รับความรู้ สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าเยื้องครามได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การศึกษาผ้าเยื้องครามในพื้นที่ของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้
๒. การพัฒนาเครื่องประดับการตกแต่ง ผ้าเยื้องคราม เพื่อเป็นเอกลักษณ์จากภูมิปัญญา ท้องถิ่น
๓. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าเยื้องคราม ในเชิงพาณิชย์เพื่อการส่งออก